Optima ELITE

KONEEN KÄYTTÖ- JA HOITO-OHJEITA

Kiinnittäkää huomionne näiden käyttö- ja hoito-ohjeiden selityksiin. Tulette silloin nopeammin tuntemaan OPTIMA Eliten mekanismin toiminnat ja voitte kirjoittaessanne käyttää hyväksenne kaikkia sen työtä helpottavia laitteita, mikä huomattavasti lisää työtehoanne.

OPTIMA Elite on tyylikäs, tukeva, kirjoittaa nopeasti ja sen lyönti on kevyt. Siinä on lisäksi melkein kaikki suuren toimistokirjoituskoneen laitteet. Toivommekin siksi Teille paljon iloa tästä nykyaikaisesta kirjoituskoneesta.

Merkitkää muistiin koneenne valmistenumero, sillä siitä voi olla Teille suurta hyötyä koneenne mahdollisesti kadotessa. Löydätte numeron helposti vaunun kehyksestä siirtämällä vaunun kokonaan oikealle.

Kääntäkää tämä lehti, niin silmienne edessä on koneen kuva sekä edestä että takaa kaikkine selityksineen.

OPTIMA Eliten osaluettelo

1. Paperinohjauskulma
2. Rivinvälinsäädin
3. Paperintuki
4. Paperintuen salpa
5. Paperinpidikerullat
6. Paperinpidiketanko asteikkoineen
7. Paperinalusta
8. Paperinjohdatin ja raaputusalusta
9. Kirjasinvarrenohjaaja ja värinauhanhaarukka
10. Rivinasteikkoviivoitin ja kortinpidike
11. Segmentti kirjasinvarsineen
12. Kirjoitustela
13. Vaununvapauttaja
14. Telankiertonuppi oik.
15. Rivinvälin muuttajanuppi
16. Suojuskansi (irroitettava)
17. Palautusnäppäin
18. Värinauhansäädin
19. Telanvapauttaja
20. Telankiertonuppi vas.
21. Vaununlukitsija
22. Rivinvaihtovipu
23. Suojuskotelo
24. Reunustavasteen irroittaja
25. Vaihtolukko
26. Vaihtonäppäin vas.
27. Sarakkeentapaajaesteiden asettaja
28. Välilyöntinäppäin
29. Sarakkeentapaajaesteiden poistaja
30. Vaihtonäppäin oik.
31. Sarakkeentapaajanäppäin
32. Paperinvapauttaja
33. Reunustavaste oik.
34. Reunustavaste vas.

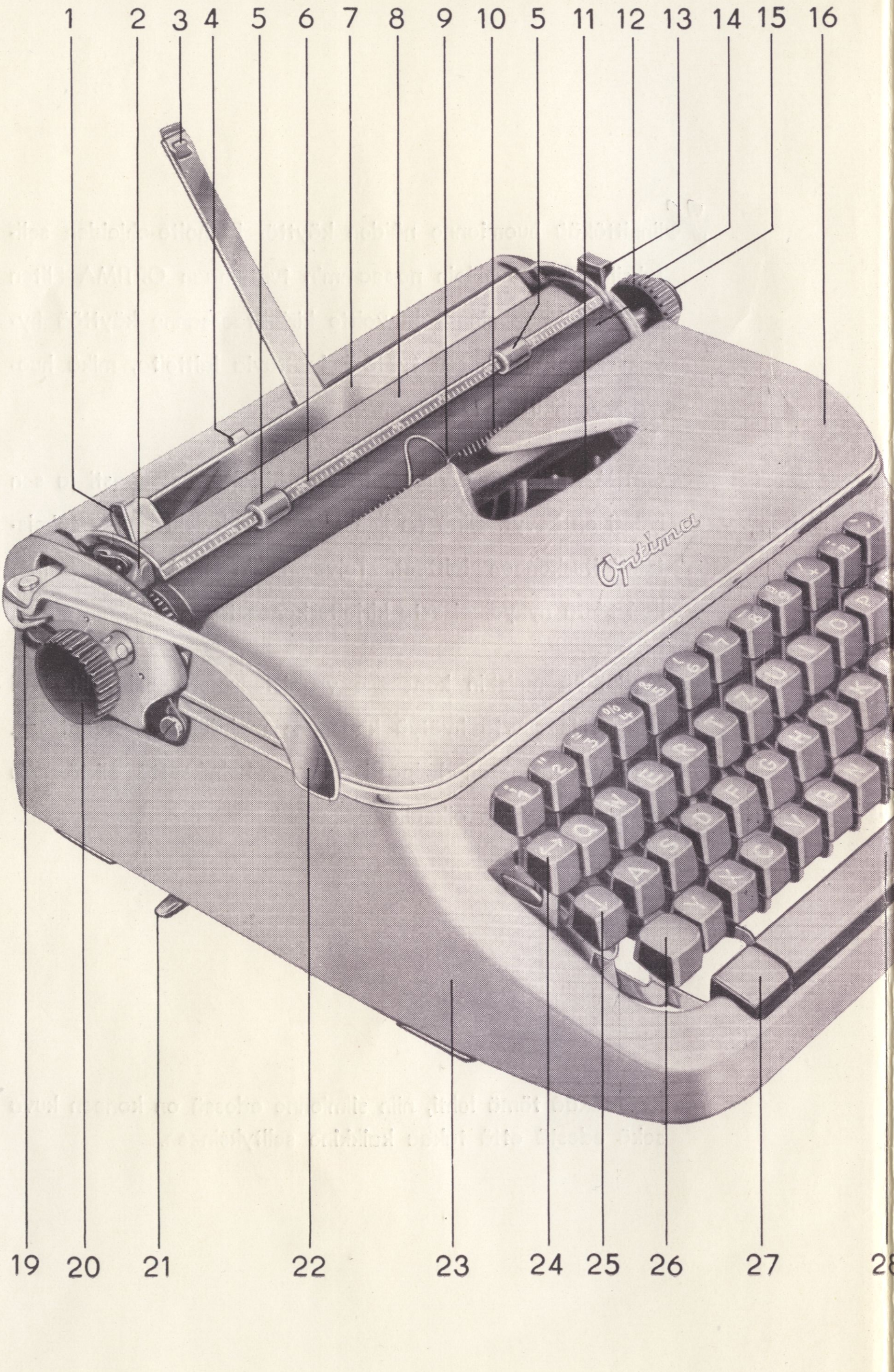
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 5 11 12 13 14 15 16
Optima
19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

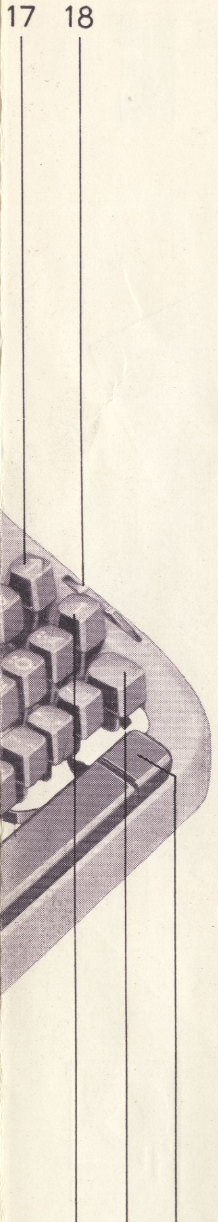
17
18
8
29
30
31

18
15
32
33
34

Sarakkeentapaajalla varustettu matkakirjoituskone OPTIMA Elite taimitetaan joko puisessa tai tekonahkaisessa kantolaukussa. Kummankin kantolaukun kannessa on puhdistusvälineiden säilytystila. Keinonahkaisessa kantolaukussa on lisäksi kotelo kirjoituspapereita varten.

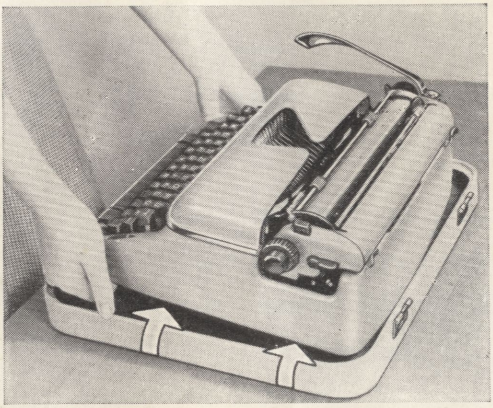

Puisen kantolaukun muodostavat pohja ja irroitettava kansi. Ainoastaan pidempiä kirjoitustöitä suoritettaessa on suositeltavaa irroittaa kone kantolaukun pohjaosasta. Tällöin on huolehdittava siitä, että kantolaukun pohjassa olevat kiinnitysruuvit ensin irroitetaan. Sitten tartutaan koneen etuosaan kotelon (23) alta ja nostetaan kone laukun kiinnitystapeista.

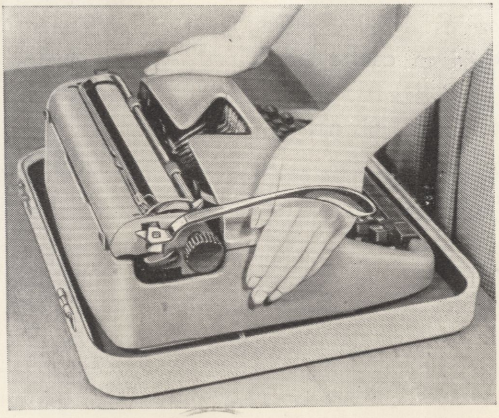

Kun OPTIMA Elite halutaan jälleen sijoittaa takaisin kantolaukkuun, on se asetettava laukun pohjaosan kiinnitystappeihin ja painettava sitä voimakkaasti suojuskannesta — **mutta ei vaunusta** —. Kone on jälleen kiinnittynyt lujasti pohjaan.

Neljää kiinnitysruuvia ei enää tarvitse kiinnittää paikoilleen, sillä niiden tehtävä on ollut vain varmistaa koneen kiinnitys kuljetuksen aikana.

Jos kone on keinonahkaisessa kantolaukussa, kohotetaan sitä sen pohjalevyssä olevista molemmista ulokkeista ja työnnetään samalla hiukan taaksepäin, jolloin kone irroittuu kantolaukun pohjan etuosassa olevista kiinnikekulmista. Ellei pohjalevyä olisi, pitäisi kone aina asettaa ääntä vaimentavalle huopa-alustalle.

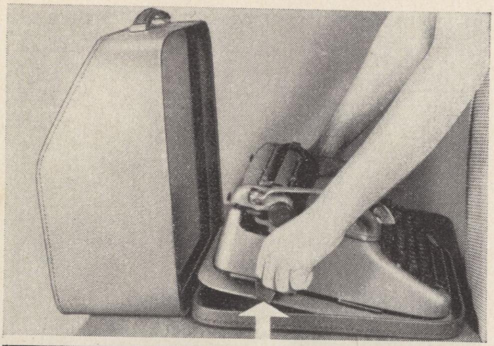

Vaununlukitsija

Kuljetusvahinkojen välttämiseksi on OPTIMA Eliten vaunu kuljetuksen ajaksi lukittu. Lukittuminen tapahtuu automaattisesti vaunun siirryttyä keskiasentoon, jos kotelon vasemmalla sivulla oleva esiinpistävä vaununlukitsija (21) on asetettu eteenpäin. Taakse painettuna se jälleen vapauttaa vaunun.

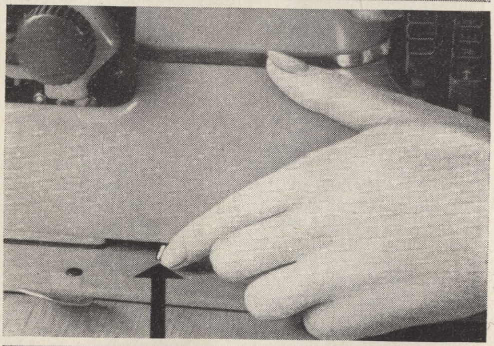

Paperintuki

Paperintuki (3) on välittömästi paperinalustan (7) takana. Painamalla salpaa (4) saadaan paperintuki työasentoon.

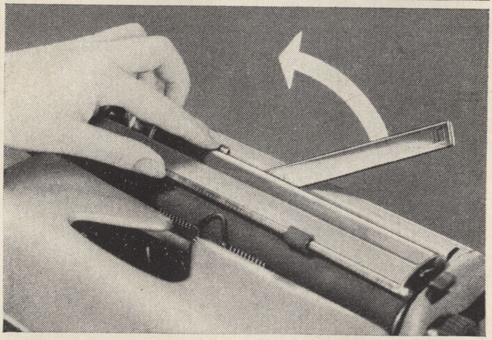

Paperintuen asteikkolevyn avulla voidaan säätää paperin alareunan leveys vetämällä levy toivotulle korkeudelle.

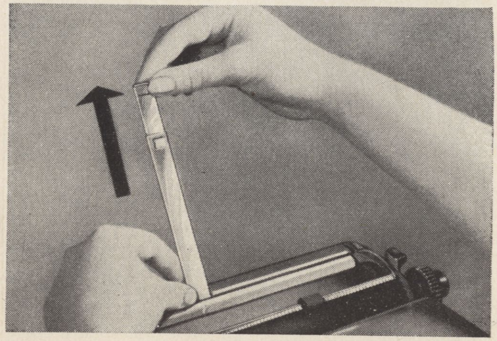

Paperinsyöttö

Ennen paperin syöttöä paperinpidiketanko (6) nostetaan ylös. Vasemmalla kädellä viedään paperi kirjoitustelan (12) ja paperinalustan (7) väliin. Kiertämällä oikean- tai vasemmanpuoleista telanuppia (14 tai 20) viedään paperi haluttuun asentoon, minkä jälkeen paperinpidiketanko lasketaan jälleen alas.

Paperinjohdatin (8), joka toimii myös raaputusalustana, estää paperin kiertymisen kirjoitustelan (12) ympärille.

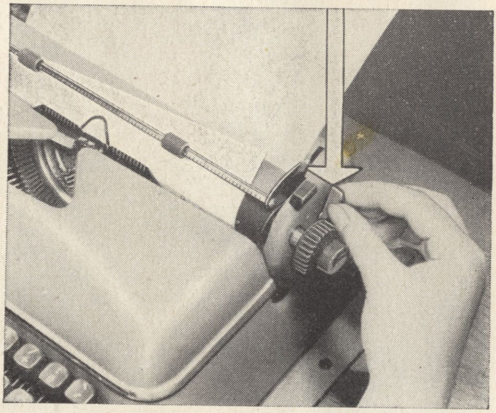

Paperinvapauttaja

Jotta mahdollisesti vinoon syötetty paperi voitaisiin oikaista, on paperinvapauttaja (32) vedettävä eteenpäin, jolloin paperi vapautuu ja sitä voidaan liikuttaa. Se suoristetaan rivinasteikkoviivoittimen (10) tai asteikolla varustetun paperinpidiketangon (6) mukaan. Paperinvapauttaja on ennen kirjoittamista jälleen vietävä alkuasentoonsa — siis taakse.

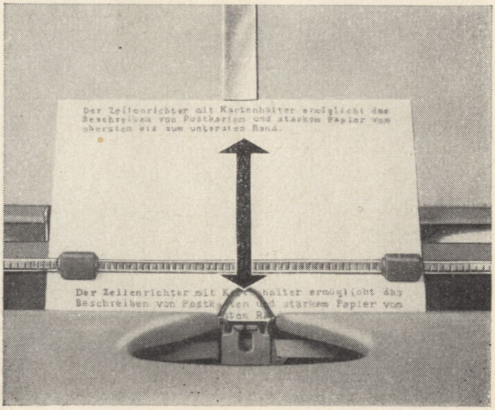

Rivinasteikkoviivoitin

Rivinasteikkoviivoitin (10) kortinpitimineen tekee mahdolliseksi kirjoittaa postikorteille ja paksulle paperille tekstiä yläreunasta alareunaan saakka.

Paperinpidikerullat (5) toimivat parhaiten, jos ne asetetaan noin 2 cm:n päähän arkin kummastakin reunasta.

Viivoittaminen

Lyijykynän kärki asetetaan rivinasteikkoviivoittimen (10) jompaankumpaan loveen; vaakasuoraan viivoitettaessa siirretään vaunua joko oikealle tai vasemmalle ja pystysuoraan viivoitettaessa kierretään telaa (12). Ellei kirjoiteta jäljennöstä, on telan suojaamiseksi kirjoituspaperin alle asetettava paperiarkki.

Reunustavasteet

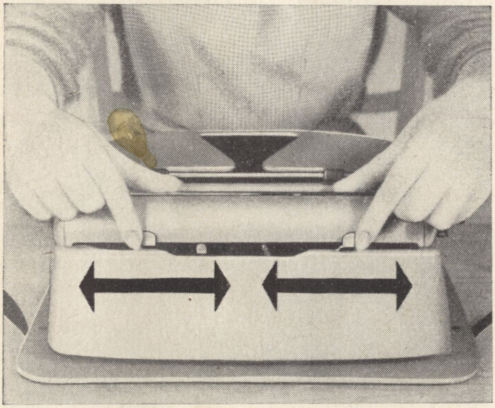

Reunustavasteet (33 ja 34) on sijoitettu vaunun takaosassa suojuskotelon sisällä olevaan hammastankoon. Vasteita voidaan siirtää mihin asentoon hyvänsä niitä kevyesti painamalla. On suositeltavaa asettaa alkuvaste (34) paperinpidiketangon (6) asteen 10 kohdalle. Loppuvasteen paikka määräytyy paperin leveyden mukaan.

Hiukan ennen rivin päättymistä kuuluu kellon kilahdus. Tällöin voidaan vielä ennen vaunun ja kirjasinvarsien lukkoutumista lyödä 8 lyöntiä.

Paperinohjauskulma

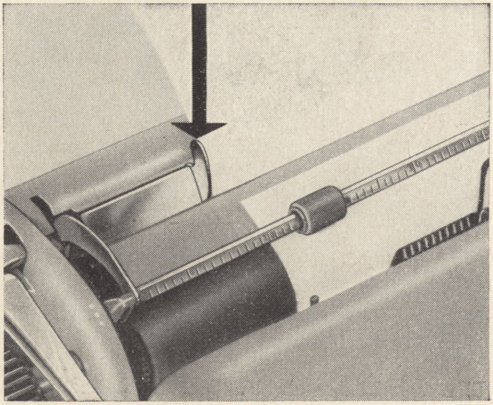

Paperinohjauskulman (1) avulla voidaan postikortit ja pienet kaavakkeet aina viedä nopeasti ja varmasti samaan kohtaan. Sitä voidaan siirtää asteikon (6) kohtaan 10 saakka.

Reunustavasteen irroittaja

Jos halutaan kirjoittaa asetetun oikeanpuoleisen reunan yli, painetaan reunustavasteen irroittajaa (24). Haluttaessa kirjoittaa vasemmanpuoleisen reunan ulkopuolelle, pidetään reunustavasteen irroittajaa alaspainettuna ja siirretään samanaikaisesti vaunu oikealle.

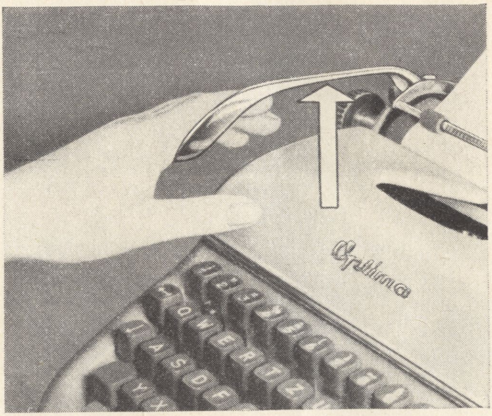

Rivinvaihtovipu

Vaunun vasemmalla puolella olevaa rivinvaihtovipua (22) oikealle työntämällä vaihdetaan rivi sekä samalla viedään vaunu takaisin oikealle aikuasentoon.
Periaatteessa on rivinvaihto viivattomalle paperille kirjoitettaessa suoritettava rivinvaihtovivun avulla eikä telanuppia kiertämällä.

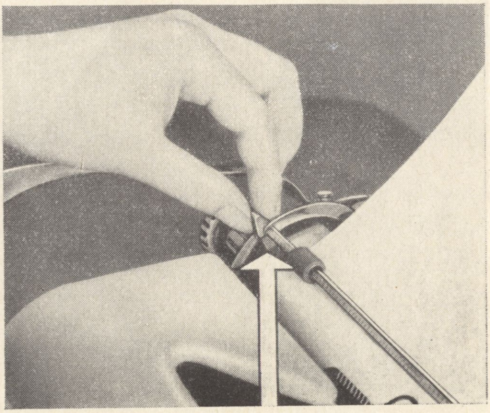

Rivinvälinsäätäjä

Rivinvälinsäätäjän (2) avulla säädetään halutut rivinvälit.

On mahdollista säätää 3 eri rivinväliä:

1 rivinväli: rivinvälinsäätäjä asetetaan taakse

1½ rivinväliä: rivinvälinsäätäjä asetetaan keskiasentoon

2 rivinväliä: rivinvälinsäätäjä asetetaan eteen

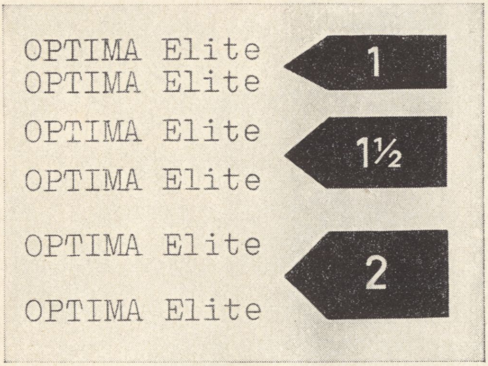

Kirjoittaminen ja lyönti

Tasaisen kirjoituksen edellytys on joustava ja tasaisen lyhyt lyönti. OPTIMA Elite on suunniteltu tällaista lyöntiä silmälläpitäen, joten sillä voi kirjoittaa nopeasti.

Näppäimistö

Näppäimistöön on sijoitettu:

Palautusnäppäin (17), oikeanpuoleinen väihtonäppäin (30), vasemmanpuoleinen vaihtonäppäin (28), sarakkeentapaajaesteiden asettaja (27), sarakkeentapaajanäppäin (31), sarakeentapaajaesteiden poistaja (29) ja 44 näppäintä, joissa on yhteensä 88 kirjoitusmerkkiä.

Näihin 44 näppäimeen kirjoitusmerkkeineen voidaan kunkin kielen tarpeen mukaan sisällyttää erilaisia korostusmerkkinäppäimiä („kuolleita näppäimiä"), joita lyötäessä vaunu ei siirry.

Senvuoksi on kirjoitettaessa kirjaimia, joita ei ole varustettu korostusmerkillä, lyötävä ensin korostusmerkkinäppäintä ja sitten vasta kirjainnäppäintä.

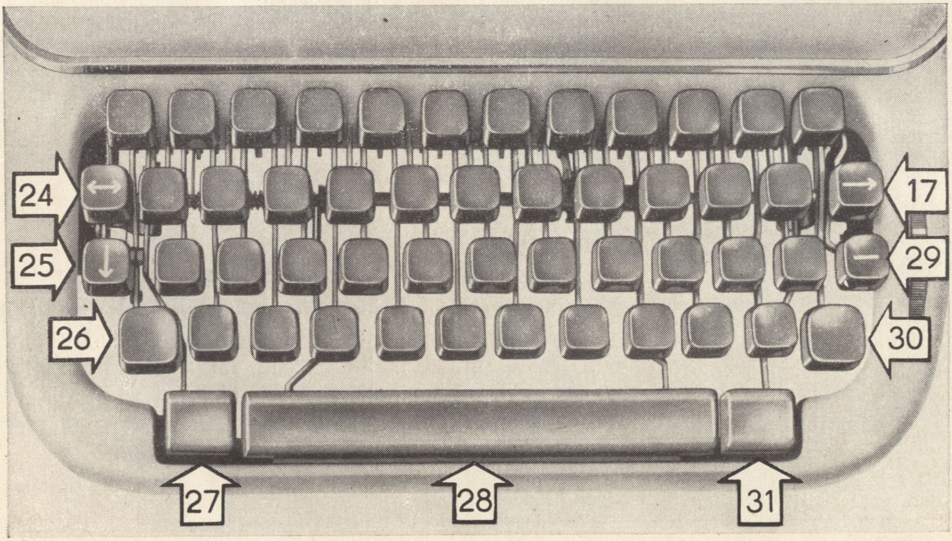

Vaihtonäppäin ja vaihtolukko

Jompaakumpaa vaihtonäppäintä (26 tai 30) painamalla voidaan kirjoittaa isoja kirjaimia tai näppäinten ylempiä merkkejä. Jos halutaan kirjoittaa yksinomaan suuria kirjaimia tai ylempiä merkkejä, on vaihtolukko (25) painettava alas. Vasemmanpuoleista vaihtonäppäintä (26) kevyesti painettaessa vapautuu vaihtolukko.

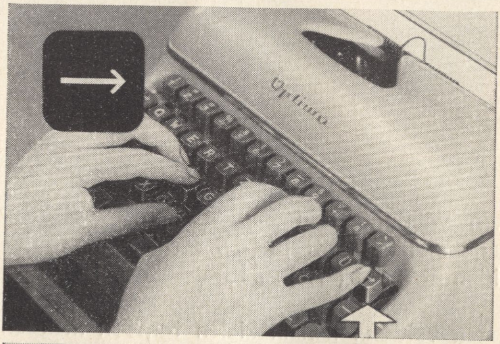

Palautusnäppäin

Palautusnäppäintä (17) painettaessa palautuu vaunu yhden kirjaimen verran.

Välilyöntinäppäin

Sanat erotetaan toisistaan painamalla välilyöntinäppäintä (28) kevyesti peukalolla.

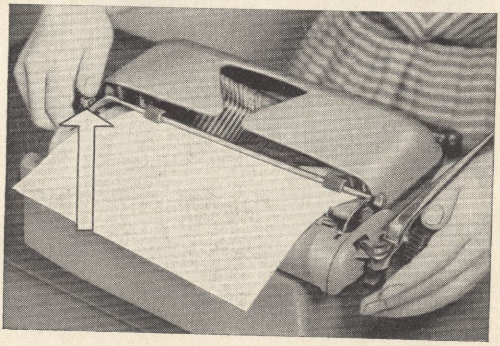

Vaununvapauttaja

Painamalla vaununvapauttajaa (13) ja tukemalla samalla vaunua vasemmalla kädellä voidaan sitä kuljettaa molempiin suuntiin.

Rivinvälin muuttajanuppi ja telanvapauttaja

Viivatulle paperille kirjoitettaessa käytetään joko rivinvälin muuttajanuppia (15) tai telanvapauttajaa (19). Jos koneesta jo poisotettuun paperiin on tehtävä korjaus tai lisäys, niin paperia uudelleen koneeseen asetettaessa painetaan rivinvälin muuttajanuppia (15) ja asetetaan kirjoitustela (12) samanaikaisesti telanuppia (14) kiertämällä halutun rivin kohdalle.

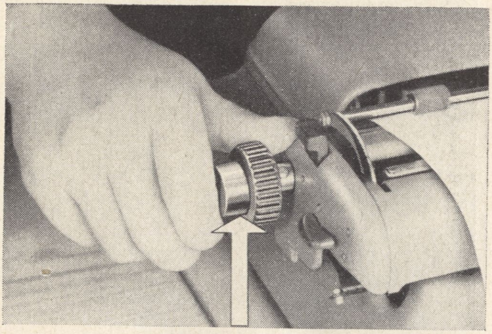

Samoin voidaan telanvapauttajan (19) avulla kirjoittaa rivien väliin esim. m^3 tai H^2O. Vaununvapauttaja on silloin painettava alas, jolloin rivinvälin kytkentä tilapäisesti keskeytyy. Telanvapauttajaa (13) käytettäessä säilyy säädetty rivinväli, kun taas rivinvälin muuttajanuppia käytettäessä rivinväli muuttuu.

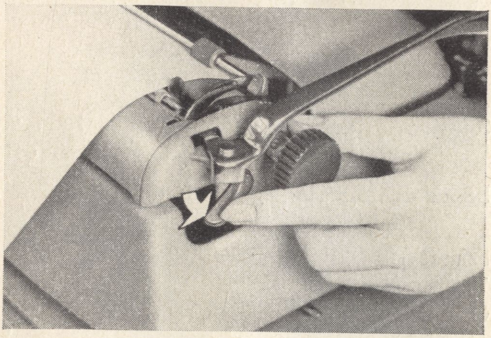

Rivinasteikkoviivoittimessa (10) olevat asteviivat vastaavat aina kirjaimien keskustaa.

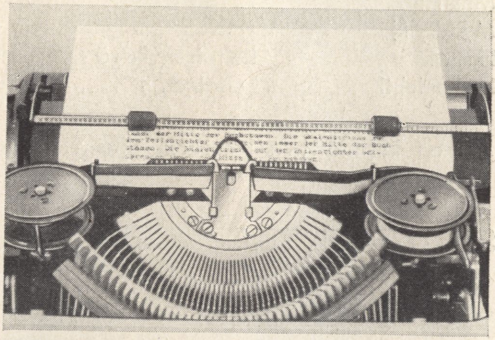

Värinauhan säädin

Värinauhansäätimen (18) avulla säädetään asennot „sininen", „punainen" ja „valkoinen".
Asennossa „sininen" on käytössä värinauhan yläosa.
Asennossa „punainen" on käytössä värinauhan alaosa.
Asennossa „valkoinen" on värinauha kokonaan pois käytöstä, joten silloin voidaan kirjoittaa vahalle, metallikalvolle jne.

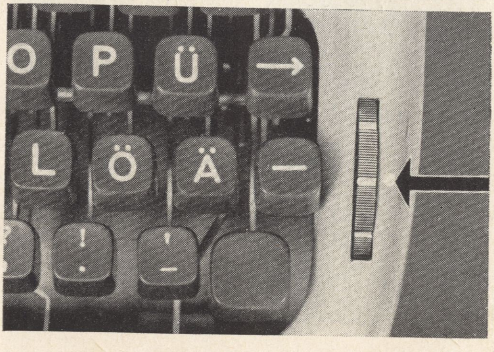

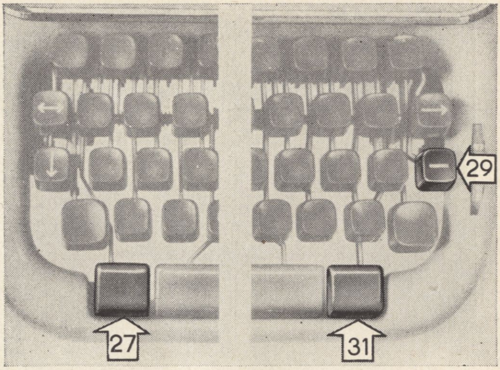

Sarakkeentapaaja

Jos halutaan valmistaa luetteloita, taulukoita, tilastoja ym., joissa teksti kirjoitetaan sarakkeittain, käytetään sarakkeentapaajaa.

1. Vaunu siirretään vaununvapauttajan (13) avulla kohtaan, josta alakkain olevien rivien on alettava.
2. Näissä kohdissa painetaan sarakkeentapaajaesteiden asettajaa (27). Täten asetetaan vaunussa olevaan estetankoon esteet, jotka sitten toimivat vaunun pysäyttäjinä.
3. Kun esteet on asetettu, painetaan kulloinkin sarakkeentapaajanäppäintä (31), jolloin vaunu aina liukuu itsestään esteeseen saakka.

Sarakkeentapaajanäppäintä on pidettävä alhaalla, kunnes vaunu pysähtyy.

Esimerkki

15	36	60	80
Orjantappura	punainen	Rósa canína	kesäkuu
Mustikka	vihreä	Vaccínium myrtíllus	touko-, kesäkuu
Myrkkylilja	vaalea	Cólchicum autumnále	syys-, lokakuu
Humala	keltaisenvihreä	Húmulus lúpulus	heinä-, elokuu
Leskenlehti	keltainen	Tusilágo fárfara	maalis-, huhtikuu

Jos on kirjoitettava lukusarakkeita vierekkäin, tapahtuu se seuraavasti:

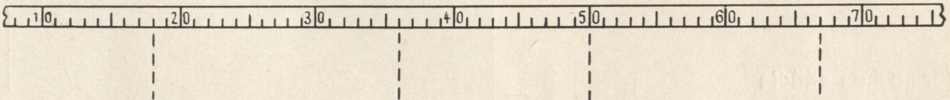

746,62	469	833,6	643
28,4	10564	5,742	86
14639,398	6148	7143,97	844513
7258,6	47395145	72,853	5838
922,87	834279	5,6	24

Sen jälkeen kun on kirjoitettu kunkin sarakkeen ensimmäiset luvut vierekkäin runsain välein, asetetaan kaikki esteet ykkösluvun kohdalle. Seuraavia rivejä kirjoitettaessa pysähtyy vaunu sarakkeentapaajanäppäintä (31) painettaessa aina kunkin lukusarak-

keen ykkösluvun kohdalle. Jos on kirjoitettava kaksinumeroinen luku, painetaan kerran palautusnäppäintä. Jos on kirjoitettava kolminumeroinen luku, painetaan palautusnäppäintä kaksi kertaa jne.

On suositeltavaa lukea esteiden asettamista käsittelevä kohta erittäin huolellisesti, sillä sarakkeentapaajan oikea käyttö säästää paljon aikaa.

Sarakkeentapaajaesteiden poistaja

Jos halutaan poistaa asetetut esteet, viedään vaunu oikealle äärimmäisasentoon. Sarakkeentapaajaesteiden poistajaa (29) painettaessa siirtyy vaunu takaisin vasemmalle ja poistaa samalla esteet.

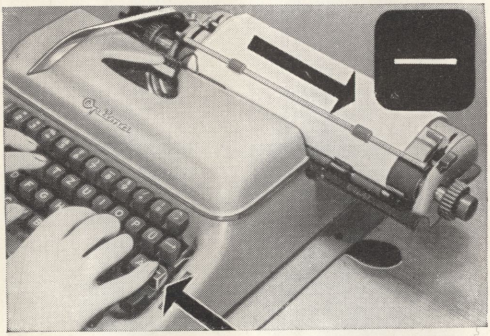

Värinauha

13 mm:n värinauha siirtyy kirjoitettaessa itsestään puolalta toiselle. Automaattinen kulkusuunnan vaihtuminen tapahtuu aina, kun toinen puolista on tyhjentynyt.

Värinauhan vaihtaminen

Ennen värinauhan vaihtamista on suojuskansi (16) nostettava pois. Tartutaan kannessa olevan aukon reunaan, kohotetaan kantta ja vedetään sitä eteenpäin.

Paikoilleen asettaminen tapahtuu päinvastaisessa järjestyksessä. Mutta silloin on pidettävä huolta siitä, että kannen sisäpuolella molemmilla sivuilla olevat tapit osuvat kiinnityskulmiin.

Jos kaksiväristä värinauhaa käytettäessä ylempi osa on kulunut ja alempi vielä käyttökelpoinen, voidaan värinauha kääntää. Tämä tapahtuu siten, että puolat vaihdetaan keskenään.

Värinauhan paikoilleen asettaminen

Kun halutaan vaihtaa värinauha, kierretään käytetty värinauha jommallekummalle puolalle sitä sormella pyörittäen.

Sivu 13 ja 14: Avattava tästä!

Käytetty värinauha otetaan pois värinauhanhaarukasta ja kummatkin puolat nostetaan alustoiltaan kääntämällä jarrutuslevyjä sivulle. Tällöin on vaihtonäppäimen (26) oltava kytkettynä, sillä siten pääsee paremmin käsiksi värinauhanhaarukkaan.

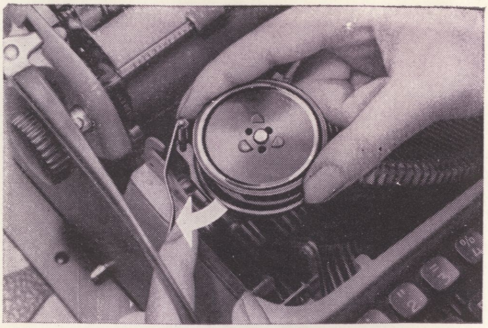

Käytetty värinauha irroitetaan tyhjästä puolasta ja uusi kiinnitetään kulkusuunnan mukaisesti puolan kiinnityshakaseen.

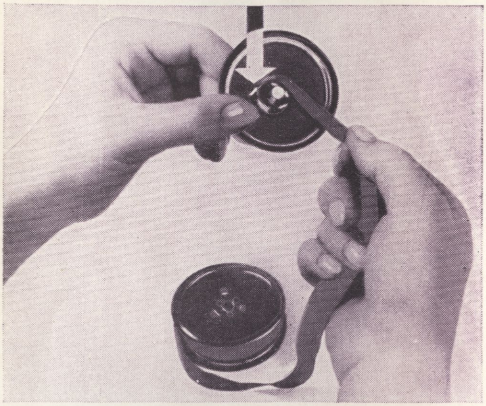

Värinauhapuolia paikoilleen asetettaessa on pidettävä huolta siitä, että alustassa oleva kiinnityspiikki painuu yhteen puolissa olevista kolmesta reiästä.

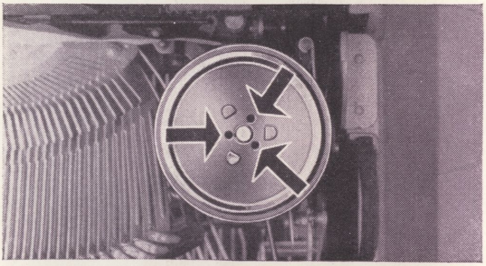

Värinauha viedään värinauhanhaarukan (9) takaa sen sivukielekkeisiin.

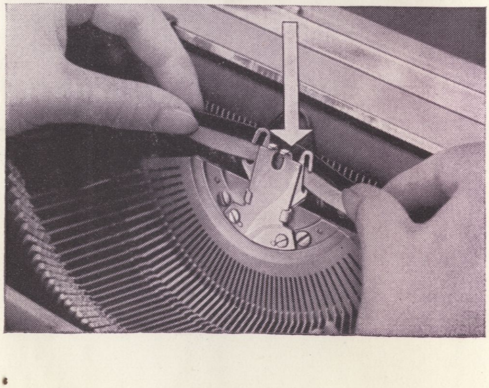

Raaputtaminen

Kun halutaan raaputtaa, on kirjoitustelaa kierrettävä, kunnes korjattava kirjain on raaputusalustalla (8). Sen jälkeen on vaunu vietävä — raaputuskohdasta riippuen — äärimmäisasentoon joko oikealle tai vasemmalle, jotta raaputuspöly ei pääse putoamaan kirjoituskoneen koneistoon. Jäljennöksen tuhraantumisen välttämiseksi asetetaan hiili- ja läpilyöntipaperin väliin paperinpalanen. On edullista käyttää raaputuslevyä.

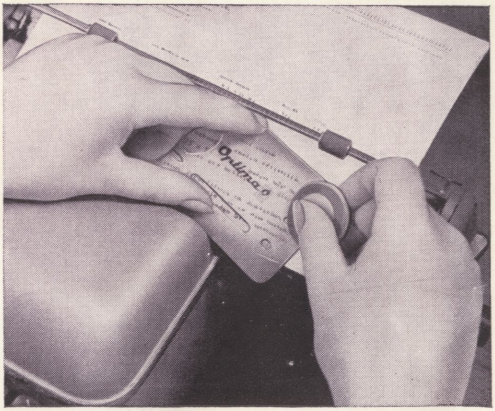

Koneen hoito

OPTIMA Elite on aina käytön jälkeen asetettava takaisin kantolaukkuun. Aika ajoin on koneen runko ja osat, joihin helposti pääsee käsiksi, puhdistettava pensselillä ja flanellinpalasella. Kirjasimet puhdistetaan preparoidusta massasta valmistetulla puhdistimella, joita on saatavissa alan erikoisliikkeistä.

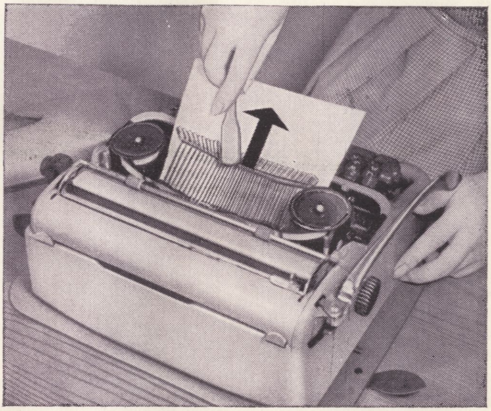

Jos kirjasimet ovat erittäin likaiset, on puhdistukseen käytettävä ehkä hiukan bensiinissä kostutettua kirjasinharjaa, jota on puhdistettaessa aina liikutettava kirjasinvarsien suuntaan koneesta ulospäin.

Kirjasinharjaa käytettäessä asetetaan aina kaksinkertainen paperi kirjasinvarsien alle, ettei lika pääse putoamaan koneen sisäosiin.

Kirjoitustelaa on puhdistettava yksinomaan **spriillä eikä koskaan bensiinillä,** koska bensiini vahingoittaa kumia. Konetta öljytään vain pidempien väliaikojen kuluttua hapottomalla, ohuella juoksevalla koneöljyllä. Vanha öljy on pyyhittävä pois ja uutta sivellään osiin, joihin pääsee käsiksi, aivan ohuesti. Kirjasinvarrenohjaajaa (9) ei saa öljytä kirjasinvarsien ohjauskohdasta. Vahinkojen välttämiseksi olisi annettava mekaanikon säännöllisin väliajoin tarkastaa kone ja samalla huolehtia koneen puhdistamisesta ja häiriöiden poistamisesta.

VEB OPTIMA BÜROMASCHINENWERK ERFURT

Deutsche Demokratische Republik

D 262 W 1159 finn.

Ag 49|471|59 v 4 12 12